

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Conferință internațională a tinerilor cercetători la Academie

Pe 24 februarie curent, Academia de Administrare Publică a găzduit ediția a treia a Conferinței internaționale științifico-practice a tinerilor cercetători cu genericul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”.

Conferința a fost deschisă și moderată de Angela ZELENSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative.

DI Aurel SÎMBOTEANU, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, a adresat un mesaj de salut participanților la eveniment, menționând faptul că, printre multiplele sarcini ce stau în fața Academiei, una prioritară o constituie cercetarea științifică. Pe parcursul celor 23 de ani de la fondarea sa, instituția a acumulat o bogată experiență în acest

domeniu. În cadrul catedrelor sunt deschise ateliere și laboratoare de cercetare științifică. Un pas înainte în această direcție l-a constituit inaugurarea Școlii doctorale de cercetări în domeniul administrației publice cu caracter interdisciplinar. Este importantă participarea profesorilor, doctoranzilor, masteranzilor la întruniri, simpozioane și conferințe naționale și internaționale. În acest context, se înscrie și actuala Conferință a tinerilor cercetători, devenită o bună tradiție la Academie, și care se află la cea de-a treia sa ediție. Prorectorul s-a referit, în special, la contribuția tinerilor cercetători la edificarea societății bazate pe cunoaștere, apreciind înalt faptul că tinerii cercetători manifestă un interes sporit

față de diferite aspecte teoretico-conceptuale și aplicative privind activitatea administrativă în multitudinea manifestărilor sale interdisciplinare. Aceasta s-a dedus din tematica comunicărilor științifice, inclusă în agenda conferinței, din spectrul larg al intereselor științifice ale tinerilor cercetători, confirmând o dată în plus dorința lor fermă de a schimba lucrurile spre bine în administrația publică.

Tinerii cercetători au fost salutați, de asemenea, de Ion DULSCHII, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului studii superioare de master, care s-a referit la cercetarea științifică ca o componentă fundamentală în procesul de pregătire a funcționarilor publici.

În cadrul ședinței în plen a conferinței au prezentat rapoarte Marina ALBU, doctorandă la AAP, și Tomasz HORBOWSKI, director al Centrului de Informare pentru Autoritățile Locale din Republica Moldova - despre principiul subsidiarității și abordarea leader ca instrument al

(Continuare în pag. 3)

CINE A BĂTUT LA UȘĂ?

Cine altul decât Mărțișorul ne vestește că a venit Primăvara?!

El, Mărțișorul, simbolizează primăvara, simbolizează dragostea curată.

Oare este cineva care să nu-și deschidă sufletul în luci de primăvară, în luci de soare nou-nouț?

Asemeni florilor și inimile noastre nu întârzie să-și desfășoare petalele, dornice de anotimpul primenirii, anotimpul iertării, anotimpul iubirii.

Oare este întâmplător ca acest anotimp să fie compa-

pus, cui le ducem?

Cu câtă nerăbdare vrem

rat cu
m a m a,
cu sora,
cu iubita?

Pri-
mele bu-
chețele
de flori,
culese-n
p r i m ă -
vară, cui
l e - a m

să-i bucurăm pe cei care-i iubim, care ne iubesc?..

Mama, prima învățătoare, prima dragoste..., primul sărut...

Oare este întâmplător faptul că Ziua Internațională a Femeii e sărbătorită în luna lui Mărțișor?

Totuși cât de fericiți ne simțim, prinzându-i la piept ființei dragi un Mărțișor?..

Ah, primăvară...

Ionel CĂPIȚĂ

Întrevedere cu noul șef al misiunii FMI

Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a avut o întrevedere cu misiunea FMI, condusă de noul șef al misiunii, Ben Kelmanson. În cursul întrevinderii, părțile au făcut un amplu schimb

de opinii pe marginea Memorandumului semnat de Republica Moldova cu FMI în noiembrie 2016 și efectele acestuia asupra populației Republicii Moldova.

Igor Dodon a optat pentru cooperarea cu structurile internaționale, doar că această cooperare să fie în interesul Republicii Moldova și al cetățenilor săi.

Șeful statului și-a exprimat îngrijorările pe marginea Memorandumului de colaborare cu FMI, specificând că nu susține mai multe prevederi ale acestuia, în special pe compartimentele ce țin de reforma sistemului de pensionare, majorarea tarifelor, limitarea volumului alocațiilor pentru subvențiile în agricultură.

De asemenea, șeful statului a subliniat faptul că va bloca Legea amnistiei și grațierii în redacția actuală.

În altă ordine de idei, părțile s-au pronunțat pe marginea legii „miliardului”. Igor Dodon a comunicat că în condițiile actuale Guvernul, împreună cu FMI, a găsit cea mai simplă soluție - de a pune povara rambursării pe spatele cetățenilor Republicii Moldova. Președintele Moldovei s-a pronunțat categoric împotriva faptului ca cetățenii Republicii Moldova să întoarcă banii furați. „Voi depune toate eforturile ca banii să fie rambursați de hoți, voi pleda pentru penalizarea celor care se fac de vină, confiscarea și vânzarea activelor celor care au fost direct sau indirect implicați în fraudă”, a menționat Igor Dodon.

Șeful statului a concretizat că sunt și alte soluții pentru rambursarea miliardului furat pe care curând le va face publice. S-a convenit stabilirea unui dialog la nivel de experți la acest subiect.

Parlamentul a aprobat proceduri simplificate pentru acordarea dreptului de ședere pe teritoriul Republicii Moldova investitorilor în domeniul IT. Investitorii IT își vor putea desfășura activitatea fără a fi documentați cu permis de ședere temporară. Parlamentul a votat, în prima lectură, inițiativa legislativă a Președintelui Parlamentului Andrian Candu.

„Republica Moldova are șansa să devină un hub regional, iar prin proceduri simplificate de documentare și prin crearea unui mediu competitiv poate atrage investitori și start-up-uri în domeniul IT”, a menționat Președintele Parlamentului.

Proiectul prevede un șir de completări ale Legii privind regimul străinilor în Republica Moldova, fiind prevăzute condițiile de aflare pe teritoriul țării a persoanelor cu funcție de conducere, investitorilor și specialiștilor de înaltă calificare în domeniul IT. Persoanele cu funcție de conducere își vor putea desfășura activitatea pentru o perioadă

Facilități pentru investitorii IT

de până la 6 luni cumulate pe parcursul oricărei perioade de 12 luni, investitorii - pentru o perioadă de până la 3 luni

pe parcursul unui an, iar specialiștii de înaltă calificare - pentru o perioadă de 6 luni. Acordarea și prelungirea dreptului de ședere a străinilor calificați în domeniul IT va fi evaluat de o Comisie specializată, care urmează a fi creată.

Andrian Candu precizează că modificările legislative vor contribui la eliminarea barierei pentru investitori, la încurajarea fluxurilor de investiții pentru dezvoltarea industriei IT și vor oferi noi oportunități economice pentru țara noastră.

Modificările legislative au fost consultate cu partenerii de dezvoltare și au fost elaborate în contextul Legii cu privire la parcurile pentru tehnologia informației.

Colaborare Republica Moldova – Forul Economic Mondial

Posibilitățile asigurării unei colaborări sustenabile dintre Republica Moldova și Forul Economic Mondial de la Davos (WEF) au fost puse în discuție la întrevederea Primului-Ministru, Pavel Filip, cu Directorul executiv al WEF, Philipp Rosler. Premierul a menționat că Republica Moldova este interesată într-o relație consolidată cu Forul Economic Mondial. „Aș dori să aducem Republica Moldova în vizorul marilor actori politici și economici globali

și să atragem cât mai multe investiții străine în țară”, a spus Pavel Filip.

În context, șeful Executivului a informat despre măsurile luate de Guvern pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, cum ar fi: reducerea numărului instituțiilor de stat cu funcții de control, micșorarea numărului de acte permissive pentru activitatea agenților economici, asigurarea unei platforme permanente de comunicare dintre stat și mediul de afaceri pentru eliminarea constrângerilor existente.

Premierul a specificat că, în prezent, Republica Moldova are încheiat un Acord cu FMI, care reprezintă un certificat de încredere pentru țară, a reușit deblocarea finanțării din partea Băncii Mondiale și a UE. „Guvernul are o agendă de reforme ambițioase și își propune ca anul 2017 să devină un an al construcției și dezvoltării”, a subliniat Pavel Filip.

La rândul său, Directorul executiv al Forului Economic Mondial, Philipp Rosler, a felicitat autoritățile pentru rezultatele obținute și a invitat conducerea Guvernului să participe la Annual Meeting of the New Champions, supranumit și Davos-ul de vară, care se va desfășura în China, în orașul Dalian, în perioada 27-29 iunie 2017. Discuțiile la acest prestigios for mondial se vor axa pe provocările globale de mediu și pe tehnologie.

Conferință internațională a tinerilor cercetători la Academie

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Uniunii Europene pentru dezvoltarea rurală; Tatiana COJOCARU, masterandă la AAP – privind profilul psihologic al funcționarului public: un prim test pentru o administrare eficientă; Dita BLAZKOVA, doctorandă la Universitatea Tehnică din Brno, Cehia, și Bernard NEUWIRTH, lector la aceeași universitate, prezentând o amplă informație despre administrația publică din Republica Cehă.

După ședința plenară, conferința și-a continuat lucrările în cadrul a 3 ateliere de lucru, cuprinzând următoarele tematici: *Organizarea și funcționarea autorităților administrației publice; Probleme actuale privind administrația publică locală; Dimensiuni socioeconomice și de drept în administrația publică.*

La conferință au evoluat în calitate de raportori peste 50 de tineri profesori, cercetători, doctoranzi și masteranzi de la Academia de Administrare Publică, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, de la instituții de învățământ din

Prezentăm în continuare câteva opinii ale participanților la conferință.

Ana VARZARI, șef Direcție în cadrul primăriei mun. Chișinău, doctorandă AAP, moderatoare a atelierului nr.1:

- Conferința tinerilor cercetători este o bună oportunitate de a face schimb de experiență și de platforme de dezvoltare a activităților de cercetare a impactului evaluării funcționarilor publici asupra administrației publice. Mi-a fost foarte interesant că ascult comunicările științifice privind organizarea și funcționarea autorităților administrației publice, ceea ce îmi va fi de un mare folos la elaborarea tezei mele de doctor în științe cu tema „Istoricul abordărilor privind evaluarea performanțelor funcționarilor publici în Statele Unite ale Americii”.

Veceaslav BULAT, doctorand AAP, moderator al atelierului nr. 2:

- Participarea la această conferință este o completare a activităților Institutului de

am elaborat o metodă economico-matematică privind organizarea cooperării in-

tinerilor cercetători, profesorul Academiei, Aurel SÎMBOTEANU, doctor,

tercomunitare, deoarece primăriile, de multe ori, nu știu unde să amplaseze mai bine întreprinderile municipale de colectare a deșeurilor, sau alte activități. Și atunci noi facem aceste analize și le propunem cele mai bune variante din punct de vedere economic și social. Acestea au fost unele teme de discuție în cadrul atelierului, unde au fost abordate problemele actuale privind administrația publică locală.

Ion CIOBANU, doctor, conferențiar universitar, Universitatea „Alecu Russo” din Bălți, moderator al atelierului nr. 3:

- Am participat și la conferințele precedente ale tinerilor cercetători de la Academie și trebuie să spun că au un impact valoros asupra cercetărilor. Noi plecăm de la aceste conferințe cu noi idei și metodologii de extindere a cercetărilor științifice. Tot la aceste conferințe sunt analizate temele cercetărilor puse în discuție, cât de actuale sunt ele pentru perfecționarea serviciului publice și ne pronunțăm pentru perfecționarea lor la nivelul standardelor europene și internaționale.

În cadrul Conferinței

conferențiar universitar, a avut o întrevedere cu dna Ludmila KOZLOVA, doctor în științe de la Universitatea de Stat la Marea Neagră „Petro Mohyla”, or. Nikolaev, Ucraina, în cadrul căreia au fost abordate aspecte ale colaborării dintre ambele instituții privind cercetările științifice comune, precum și ale schimbului academic în toate domeniile de activitate, reieșind din Acordul de cooperare dintre Academia de Administrare Publică și Universitatea de Stat la Marea Neagră „Petro Mohyla”, semnat de rectorul Academiei Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, și rectorul Universității ucrainene, Leonid KLYMENKO.

Aurel SÎMBOTEANU și Ludmila KOZLOVA au făcut schimb de planuri de activitate pentru realizarea prevederilor Acordului.

La întrevedere au participat Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului studii superioare de master, și Orest TĂRÎȚĂ, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție relații internaționale.

Ion AXENTI

Cehia, România, Ucraina, Polonia precum și reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale din Republica Moldova.

Dezvoltare Urbană, unde activez în calitate de director, deoarece și noi ne ocupăm nemijlocit cu cercetările științifice. De exemplu, acum

Lansarea oficială a proiectului „Educational for Drone (eDrone)”

În perioada 13-16 februarie 2017, la Erevan, Armenia, și-a desfășurat lucrările Reuniunea de lansare a proiectului „Educational for Drone (eDrone)”, fiind găzduită de partenerul de proiect, Universitatea Națională Politehnică din Erevan. Academia de Administrare Publică a fost reprezentată la această reuniune de către Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, și Tatiana SAVCA, lector superior universitar.

Participanții la întâlnirea de lansare a proiectului au fost salutați de către conducerea Universității, de reprezentantul ERASMUS+ în Armenia, Ambasadorul Italiei în Armenia, de coordonatorul de proiect, dl prof. Pasquale Daponte de la Universitatea Sannio.

Proiectul Erasmus+ „EDrone – Education for Drone” este finanțat de Comisia Europeană prin Programul Erasmus+ KA2 Capacity Building, începând cu 15 octombrie 2016, pe o perioadă de 3 ani.

Obiectivul proiectului îl constituie definirea unui mediu de învățare pentru a oferi mai multe oportunități de

obținere a noilor competențe legate de utilizarea tehnologiilor cu drone în activitățile profesionale. Aceste noi competențe se referă, în special, la utilizarea soluțiilor TIC avansate pentru utilizarea dronelor și a datelor obținute cu ajutorul acestora în scopul diversificării oportunităților profesionale ale tinerilor.

În cadrul reuniunii, a avut loc prezentarea generală a proiectului, au fost prezentate scopul și obiectivele principale, au fost discutate bugetul și costurile eligibile ale proiectului. În conformitate cu Planul de acțiuni, elaborat la nivel de consorțiu, responsabilii (liderii) pentru im-

plementarea pachetelor de lucru au prezentat activitățile planificate, programul de formare, pilotare și dezvoltare a politicilor, managementul, calitatea și evaluarea rezultatelor, diseminarea și sustenabilitatea lor.

Participanții la întâlnire au vizualizat prezentările partenerilor de proiect, site-ul web al proiectului. În rezultatul discuțiilor, au fost identificate oportunitățile de colaborare pe viitor, în special, elaborarea în comun a pachetelor de lucru ale proiectului și implementarea lor.

Programul întrunirii a prevăzut, de asemenea, câteva vizite: la Matenadaran

(Muzeul de manuscrise antice); Muzeul regizorului de filme Parajanov; familiarizarea cu laboratoarele științifice ale Universității Politehnice Naționale din Armenia și alte activități.

Participarea la această întâlnire va avea un impact pozitiv asupra organizării activităților în cadrul Planu-

lui de acțiuni al proiectului, dar și la stabilirea relațiilor cu instituțiile, reprezentanți ai cărora au participat la reuniune.

Pe parcursul acestor zile membrii parteneriatului, format din 17 instituții, au

pus în discuție subiecte cu referire la buna implementare a proiectului, managementul proiectului, diseminarea eficientă a rezultatelor, aspecte financiare, sustenabilitatea proiectului. Totodată, au fost discutate și distribuite sarcinile fiecărei instituții în cadrul pachetelor de lucru ale proiectului, identificate mijloacele de comunicare a partenerilor pe parcursul derulării proiectului etc.

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar,
director Școala doctorală

Direcția asistența socială și protecție a familiei a Consiliului raional Ialoveni anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor publice vacante de:

- șef-adjunct în cadrul Direcției;
- specialist principal (protecția drepturilor copilului) în cadrul Direcției.

Informația privind condițiile de desfășurare a concursului este plasată pe pagina web www.il.md și pe panoul informațional de la sediul Consiliului raional Ialoveni, adresa: MD 6800, or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, nr. 33.

Documentele pentru participare se vor depune timp de 20 zile din data publicării anunțului.

Pentru informații suplimentare apăsați persoana de contact - Curtiș Ana, telefon 0-268-24344.

Consiliul sătesc Dănceni, raionul Ialoveni, anunță concurs pentru ocuparea funcției publice vacante:

- secretar al satului Dănceni.

Informația privind condițiile de desfășurare a concursului este plasată pe pagina web www.il.md și pe panoul informațional de la sediul Consiliului sătesc Dănceni (satul Dănceni, raionul Ialoveni).

Documentele pentru participare la concurs urmează a fi prezentate timp de 20 zile din data publicării anunțului.

Pentru informații suplimentare apăsați persoana de contact - Ungureanu Tatiana, telefon 0-268-34-238.

Transparența – strategia unei administrații eficiente

În primul număr din acest an al ziarului „Funcționarul Public” v-am informat despre implementarea proiectului „Indicele de transparență a autorităților publice locale de nivelul II din Republica Moldova”, realizat în cadrul inițiativei „Localități transparente, competitive și sustenabile financiar”, inițiator fiind IDIS „Viitorul” în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), cu susținerea financiară a Programului de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace și Ambasada SUA în Republica Moldova. Consiliile raionale au fost clasificate după nouă criterii de transparență care au inclus accesul la informație, participarea în procesul decizional, organizarea și desfășurarea achizițiilor publice, administrarea proprietății publice, etica profesională și conflictul de interese, bugetarea raională, serviciile sociale și investițiile. După punctajul acumulat cel mai transparent s-a dovedit a fi raionul Soroca.

Cum s-au reușit aceste performanțe, ne relatează dna Stela ZABRIAN, secretar al Consiliului raional Soroca.

Într-adevăr, raionul Soroca a obținut cele mai multe puncte, conform Indicelui Transparenței, realizat de IDIS „Viitorul”. Faptul că suntem primii în republică la acest capitol este un lucru onorabil pentru noi, dar, totodată, presupune eforturi suplimentare pentru a devansa aceste performanțe.

Asigurarea transparenței și accesului la informația publică este un obiectiv major pentru Consiliul raional Soroca și subdiviziunile sale, o obligațiune prevăzută de legislația în vigoare a Republicii Moldova, dar și o cerință a timpului.

În raionul Soroca sunt două ziare locale și o televiziune cu care avem o bună conlucrare, prin intermediul cărora informăm cetățenii despre activitățile executivului raional. Unele activități reușim să le promovăm și prin intermediul publicațiilor și posturilor de televiziune republicane. Utilizăm pagina web și rețelele de socializare, precum ar fi facebook-ul, pentru a asigura transparența și accesul la informația publică. Le considerăm unele dintre cele mai eficiente instrumente. Astfel, este asigurat permanent accesul public la informație.

În afară de prevederile legislative, există și alte modalități de asigurare mai amplă a transparenței. De exemplu, adresarea petițiilor și urmărirea examinării lor în formă electronică ar fi o oportunitate pentru noi, dar nu o obligațiune prevăzută de lege. Aplicarea acestui instrument presupune instalarea unei programe speciale,

care costă și instruirea unui funcționar, care să poată lucra în această programă. Ori ea trebuie îmbinată și cu examinarea petițiilor în varianta tradițională.

Dacă ne referim la transparență decizională, n-avem decât să respectăm Legea nr. 239 din 13.11.2008, privind transparența în procesul decizional și Hotărârea Guvernului nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

La Consiliul raional Soroca toate ședințele sunt publice, se filmează cu două camere și se transmit online. Calitatea imaginii lasă de dorit, deoarece camerele de luat vederi sunt de model învechit, dar pe viitor mizăm pe procurarea unor camere mai moderne.

Strategia transparenței presupune nu numai informarea populației despre activitățile autorităților locale, despre deciziile adoptate, dar și implicarea nemijlocită a cetățenilor în gestionarea treburilor comunităților, care este foarte importantă, deoarece presupune nu doar identificarea problemelor,

monitorizarea lor, dar, în mod normal, și înaintarea de propuneri și soluții posibile. Este o conlucrare necesară tuturor, dar mai este de lucrat în această privință, de schimbat mentalitatea oamenilor. Fiindcă societatea civilă, cetățenii de rând manifestă interes sporit mai mult pentru problemele personale și, mai puțin, pentru cele ce țin de dezvoltarea raionului, a localităților. Cetățeanul, la fel ca și funcționarul, trebuie instruit, educat, dacă vreți. Dezvoltarea dialogului între societatea civilă și administrația publică aduce beneficii pentru dezvoltarea localităților, iar aceasta înseamnă că și pentru cetățenii, în parte, ai acestor localități.

Și, în acest context, aș remarca faptul că pentru a avansa în direcțiile respective ale unei transparențe viabile de un real folos ne sunt cunoștințele acumulate la Academia de Administrare Publică. Eu, personal, am făcut studii de masterat la programul administrarea publică, având parte de profesori, adevărați profesioniști în domeniul științelor administrative, care ne-au format ca specialiști bine pregătiți în serviciul public. Vicepreședintele raionului, dl Vladimir Nicuța, este absolventul primei promoții a Academiei. Printre absolvenții Academiei se regăsesc primarul orașului Soroca, Victor Său, primarul de Parcani, Serghei Cetulean, care este președintele

Asociației primarilor din raion, funcționari din direcțiile Consiliului raional. Mult înseamnă pentru noi și cursurile de dezvoltare personală, unde sunt instruiți periodic mai mulți funcționari din autoritățile publice de ambele niveluri de la noi. Consider că toți, cei care au avut și au norocul de a prelua din experiența profesorilor de la Academie, sunt mai pregătiți de a înfrunta realitatea dură, deoarece a activa în interes public e destul de complicat.

Transparența este una dintre direcțiile prioritare ale Strategiei de dezvoltare a raionului, fiind trasate sarcini mai ample pentru anul 2017. Recent, a avut loc o întrunire cu reprezentanții mass-media, la care s-a discutat modalitatea de conlucrare mai eficientă. Vom continua să respectăm legislația, să mediatizăm activitățile, să asigurăm în continuare transparența procesului decizional și instruirea funcționarilor publici. IDIS „Viitorul” a elaborat un Ghid cu recomandări pentru aleșii locali „Transparență, integritate și politici anticorupție în administrația publică locală”. Mai nou, ne vom întruni într-o ședință cu colegii și vom analiza care dintre aceste recomandări sunt necesare, dar și aplicabile pentru noi.

Sunt sigură că vom reuși să realizăm încă multe proiecte în domeniul transparenței. Dar cel mai important este faptul că cetățenii să înțeleagă că reușita administrației publice depinde, în mare parte, și de implicarea lor.

Stagiul de practică – eticheta profesionalismului

În perioada 13 – 24 februarie 2017, masteranzii Academiei de Administrare Publică au susținut stagiul de practică, studii superioare de master științific și de profesionalizare, anul II, învățământ cu frecvență la programele: Teoria și practica administrației publice, Management, Relații internaționale și Anticorupție. Stagiul de practică a fost organizat și desfășurat în scopul realizării planului de învățământ și asigurării componentei aplicative a procesului de instruire, consolidării cunoștințelor teoretice prin activități practice.

Stagiul a avut drept scop aprofundarea cunoștințelor și încadrarea studenților în activitatea autorităților adminis-

Alexandru SCROB:

„Coordonatoarea practicii noastre a fost vicepreședintele Eugenia Graur, care ne-a primit în

trației publice, în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor cu care acestea sunt abilitate, precum și formarea abilităților manageriale în sistemul autorităților administrației publice.

Stagiile au fost desfășurate în cadrul autorităților publice centrale și locale, în alte instituții publice.

La pretura sectorului Centru al municipiului Chișinău au făcut stagiul de practică trei masteranzi de la programa Teoria și practica administrației publice – Alexandru SCROB, Petru IONIȚĂ și Dragoș BUGA. Timp de două săptămâni, ei au studiat structura organizațională a preturii, atribuțiile de serviciu ale funcționarilor, formele și metodele de lucru, fiind antrenați nemijlocit în secțiile administrația publică, asistență socială, locativ-comunală, turism și sport.

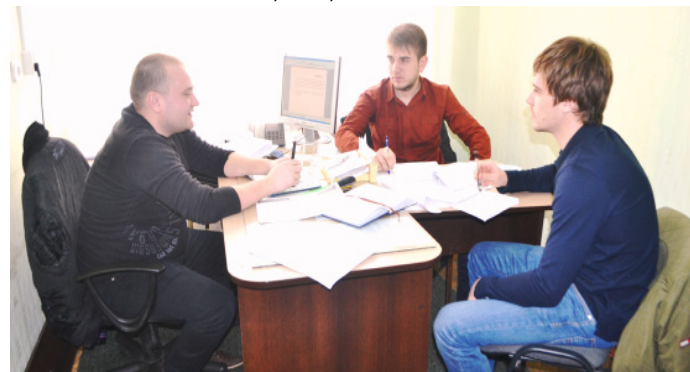
După finalizarea stagiului de practică, masteranzii și-au expus opiniile referitor la practica de la pretura Centru.

prima zi, foarte binevoitoare, ne-a explicat programul nostru de stagiul și ne-a repartizat prin secții. Eu mi-am făcut stagiul în secțiile administrația publică, asistență socială, sport și turism. Funcționarii de aici au fost foarte amabili, noi, toți trei, am fost bine îndrumați, ni s-au oferit consultațiile necesare, documentele de lucru etc. Cu un mare interes am studiat Regulamentul cu privire la performanțele funcționarilor publici, deoarece pentru teza mea de master mi-am ales tema „Evaluarea performanțelor individuale ale funcționarilor publici”, avându-l ca conducător pe profesorul Mihail Șleahitișchi. Din Regulament am aflat că funcționarul trebuie să-și planifice lucrul pentru un an de zile și apoi să facă totalurile, adică să evalueze activitatea sa. La fel, am studiat aprofundat specialitatea de manager, managementul proiectelor, ceea ce are o mare însemnătate pentru eficientizarea administrației publice,

Codul muncii, prin care sunt stabilite criteriile de angajare în câmpul muncii a personalului autorităților publice, psihologia în conducere etc. Consider că această practică îmi va fi de un real folos pentru susținerea cu bine a tezei de master și să avanseze în cariera de funcționar public”.

Petru IONIȚĂ:

„După anul I am făcut prima practică în cadrul primăriei Pereșecina, raionul Orhei, și acum iată aici, la pretura sectorului Centru al capitalei. Este un nou pas înainte în perfecționarea cunoștințelor mele teoretice și practice, pe care le-am acumulat, mai întâi, la Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a Universității de Stat din Moldova și, în continuare, la Academia de Administrare Publică. Mă interesează, îndeosebi, administrarea afacerilor și managementul resurselor umane, care,

desigur, sunt necesare în cadrul autorităților publice. Și am avut aici o practică bună. De exemplu, în direcția locativ-comunală am făcut un studiu asupra calității drumurilor din sector, am pregătit o informație amplă cu toate defectele depistate, după care vor fi date indicații

pentru înlăturarea lor. De asemenea, a însemnat mult pentru noi și calitatea serviciilor prestate cetățenilor, atitudinea față de nevoile lor...”

„... Aș vrea să accentuez și eu acest lucru, intervine **Dragoș BUGA**. A fi aproape de oameni, de nevoile lor și a le acorda ajutorul necesar la timp este datorită de bază a funcționarului public. Iată, eu am făcut prima practică în cadrul primăriei municipiului Chișinău și acolo veneau multe petiții din partea cetățenilor, care erau redirecționate spre preturi, după adresa de domiciliu a petiționarilor. Dar aici, la pretură, avem de a face nemijlocit cu petițiile oamenilor. Noi am fost pe la multe adrese și am semnalat neregulile de acolo, măsurile care trebuie întreprinse pentru înlăturarea lor. Este o practică bună, care fiind aplicată pe viitor în imbinare cu teoria îmi va ajuta să mă încadrez în mod profesionist în serviciul public sub aspect economic, al dreptului afacerilor, domeniu pe care l-am studiat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Pot să exprim și opinia colegilor mei că am avut parte de o atitudine binevoitoare, de susținere și îndrumare profesională la pretura sectorului Centru al mun. Chișinău, ceea ce va determina ca acest sta-

giu de practică să fie de bun augur pentru reușita noastră la susținerea tezelor de master la programa Teoria și practica administrației publice și pentru o carieră de succes în serviciul public”.

Masteranzii Academiei la stagiul în România

În perioada 13 – 24 februarie 2017, cinci masteranzi ai Academiei de Administrare Publică au susținut stagiul de practică în instituții publice din România. Vă propunem opiniile lor după revenirea la Academie.

Cristian CAINARIAN,
masterand la
programa
Teoria și
practica
administrației
publice

Consider că Acordul de cooperare în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici, încheiat între Agenția Națională a Funcționarilor Publici din România și Academia de Administrare Publică, este o oportunitate pentru studenți.

Eu mi-am desfășurat stagiul de practică în Direcția Generală Achiziții, Direcția Achiziții Publice, în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene. În cadrul acestui stagiul de practică am acumulat noi cunoștințe care îmi vor fi de mare folos în activitatea profesională și universitară.

Mi-a plăcut faptul că atât responsabilități de practică, cât și tutorii s-au implicat și m-au ajutat cu tot ce au putut. Practica la o autoritate publică europeană ne-a permis să identificăm bunele practici pe care am intenția și dorința ca, împreună cu colegii de la Agenția Achiziții Publice, să le implementez și în Republica Moldova.

Am făcut stagiul de practică în cadrul Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (ANFP) din București. Această oportunitate mi-a permis să-mi consolidez cunoștințele teoretice și practice acumulate în cadrul studiilor de la Academie. Atât studiile de master, cât și experiența în serviciul public m-au ajutat să înțeleg mai ușor rolul pe care-l are ANFP în sistemul instituțiilor publice ale României.

Stagiul a fost unul benefic, fiindcă am avut parte de susținere prietenoasă din partea colegilor și a conducătorului de practică de la această instituție prestigioasă, astfel creându-mi condiții optime pentru a interacționa cu orice structură din cadrul Agenției.

Alina DADU,
masterandă la
programa
Relații
internationale

A face practică reprezintă un avantaj, deoarece am avut ocazia să mă familiarizez cu domeniul de activitate al administrației publice din România, membră a Uniunii Europene, și am avut oportunitatea să acumulez cunoștințe legislative obligatorii pentru cariera în acest domeniu, am putut observa modul în care acestea sunt aplicate. Stagiul de practică, pe care l-am susținut în cadrul Instituției Prefectului Municipiului București, mi-a permis să corelez cunoștințele dobândite în cadrul cursurilor și seminarelor cu situații concrete care pot fi întâlnite în practică. Pe de altă

parte, stagiul de practică mi-a oferit posibilitatea analizării și comparației pieței forței de muncă din cadrul administrației publice din România cu cea din Republica Moldova în materie de oportunități existente și de pași pe care trebuie să-i parcurgem, în eventualitatea, în care aș dori o carieră în acest domeniu în România.

Relația cu personalul din cadrul instituției s-a bazat pe comunicare, mi-au pus la dispoziție toate materialele necesare pentru a înțelege cât mai bine modul de funcționare a instituției și să mă familiarizez cu activitățile specifice administrației publice, în acest domeniu fiind și tema tezei de master - „Asigurarea accesului la informație în activitatea autorităților administrației publice locale din Republica Moldova”.

Eu mi-am realizat stagiul de practică în cadrul Direcției de Prevenire a Corupției (DPC) a Ministerului Justiției al României. Scopul stagiului a fost de a prelua experiența avansată în domeniul prevenirii și combaterii corupției de la colegii din România și de a face schimb de informații în domeniul de responsabilitate. În plus, a fost o șansă de a acumula informații pentru teza de master cu tema „Îmbunătățirea politicii anticorupție a Republicii Moldova prin prisma relațiilor internaționale”. Pe parcursul stagiului, am sesizat că în Republica Moldova este nevoie de a fi implementat un mecanism de prevenire și stopare a fenomenului corupției de la etapele incipiente. Pentru realizarea acestui obiectiv primordial, se impune ca necesară implementarea unor politici noi de prevenire și combatere a fenomenului corupției, prin prisma fortificării integrității instituționale atât la nivel central, cât și local.

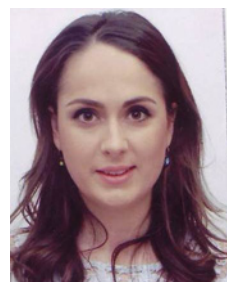
Dinu MANOLE,
masterand
la programa
Anticorupție

Studiile la Academia de Administrare Publică sunt un prilej excepțional de a-mi îmbunătăți experiența și a acumula noi cunoștințe în domeniul managementului și lucrului cu oamenii. Cu atât mai mult, o bună oportunitate pentru noi l-a constituit și stagiul de practică în România, în cazul meu, în cadrul Secretariatului General al Guvernului României.

Stagiul în cadrul unei autorități importante a aparatului de lucru al Guvernului unei țări membre a UE mi-a lăsat o amprentă extraordinară, deoarece am avut posibilitatea de a percepe din interior procesul de organizare a activității instituției, cum se derulează procesul de coordonare interinstituțională în domeniul implementării și monitorizării strategiilor, politicilor publice, de a resimți relațiile dintre colegii de serviciu. Aici percepi din plin spiritul responsabilității față de cetățenii țării și a importanței muncii prestate.

Viorel ȘCERBINA,
masterand la
programa
Management

Elena LAVRIC,
masterandă la
programa Teoria și practica
administrației
publice

Mama, primul meu redactor...

Mama avea mare pică pe învățătoarea mea de limbă și literatură maternă, Tatiana Fiodorovna Andon, care era, de altfel, un foarte bun pedagog, cunoscută în tot raionul și chiar în republică.

- Ea, ea, cu limba ceea a ei, te-a făcut să te duci la Universitate, să te faci jurnalist... N-ai vrut să fii doctor, cum te-a sfătuit și Lidia Mihailovna, știa ea evreica ce știa... Acum aveai și tu să trăiești ca lumea. Uite la Neculai și Andrușca lui gheaghi-to Vladimiri – unul abia de târâia mîța de coadă la școală, iar celălalt cu chiu-cu vai a scos-o în capăt cu școala serală. Da acum is doctori, și trăiesc. Le cară lumea de toate...

Mama, cu mintea ei de țărancă, dar și cu cele șapte clase românești, nici nu-și imagina, că primul meu dascăl și primul meu redactor a fost tocmai ea, care m-a pus încă de prin clasele a cincea - a șasea să le scriu surorii celor doi frați și două surori de ale sale, care s-au refugiat în 1944 în România. Rudele acestea ale mamei au luat calea pribegiei spre România de bună voie, căci, dacă rămăneau aici, în Basarabia, aveau să ia calea Siberiei de nevoie. Tatăl ei și bunelul meu, Mihail Băjenaru, fiind un adevărat gospodar și om înstărit, a fost ucis de niște lipoveni, care căutau bani și aur, într-o noapte din vara anului 1921, când ea avea doar șapte anișori, iar pe bunica care era însărcinată au maltrat-o într-atât, că a rămas paralizată și ținută la pat timp de 26 de ani, până

când, în 1947, a murit și ea de foame. Mama știa carte, dar îi venea deja cam greu să scrie românește. Și mă angaja pe mine.

Mai întâi, îmi povestea timp de vreo jumătate de oră gândurile ei pentru prima propoziție, pentru primul alineat.

- Scrie-le că tat-to lucrează la brigada de construcție din colhoz tot cu perechea ceea de boi, iar eu, vezi și tu, mă porăiesc cu iarba aceasta a dracului de tutun din noapte până-n noapte... La lună nu primim mai nimic... Ba nu, scrie-le că avem leafă bunișoară, ne ajunge și chiar și ne mai rămâne ceva...

Spunând aceste cuvinte, ea mă privea nu știu cum altfel ca de obicei, schița un zâmbet fals și mă puneă apoi să generalizez, să formulez o propoziție-două, apoi să i le citesc. Nu-i plăcea, mă puneă să scriu din nou, apoi a doua, treia oară, apoi a patra. Și așa până sfleuiam bine fiecare cuvânt, fiecare propoziție. La urmă mă puneă să-i citesc scrisoarea în întregime. Iar nu-i prea plăcea.

- Nu-i chiar bine, dar las-că data viitoare, când îi vom scrie lui Michea, vom cizela fiecare literă, să vadă românii ceia ai mei ce scriitor am eu.

Am scris zeci, poate chiar sute de scrisori nanei Pașa și kiokei Alexandra, lui nașel Pavalaș și lui gheaghea Michea în România până am absolvit școala medie. La început, nu știam, cum să-i fac pe „ș” și „ț”, pe „ă” și „î”, căci în limba franceză, pe care începusem

s-o studiez din clasa a cincea, nu erau asemenea litere, dar mama mă învăță repede:

- Pune-le și tu, măi băiete, câte o căciuliță sau câte o codiță și-ai scăpat de ele, mă îndruma ea.

Mă specializasem într-atât în ale scrisului, că eram primul în clasă la limba și la literatură. Am luat locul I în raion la olimpiada de limbă și literatură, am participat și am luat mențiune la olimpiada republicană. Apoi am susținut și admiterea la filologie. Am început să scriu pe la ziare, să fac critică literară, critică de teatru. Am lucrat la tele-

viziune, la ziare. M-au recrutat apoi la munca de partid, care am făcut-o chiar și la Comitetul Central, drept că nu în funcții prea mari.

Am trăit toată viața din salariu. Dar din salariu, mai ales în timpul sovietic, mare avere nu făceai. Să fi fost doctor, cum mă sfătuiseră mama și diriginta mea Lidia Mihailovna Berman, poate că duceam și eu alt mod de viață. Dar ziarist fiind, mai mult cu fala goală.

Așa că nu strică niciodată să ascuți de părinți, de cei mai mari, cu mai multă experiență de viață. Ar putea să-ți prindă bine uneori.

Mihai MANEA

Mama este viața noastră...

Omagiu mamei Alexandra

Probabil că nu există un cuvânt mai scump pe lumea aceasta.

Tu ești începutul începuturilor și ființa cea mai scumpă pe care mi-a fost dat s-o cunosc pe acest Pământ.

Tu ești cea care m-ai alinat în primele zile de viață și mi-ai cântat frumoasele cântece de leagăn.

Tu ești cea care mi-ai deschis tainicul și melodiosul grai mol-dovenesc și m-ai făcut să-l iubesc atât de mult!

Tu ești cea care m-ai învățat arta cumsecădeniei și respectului față de oameni în acest colțișor de rail!

Tu ești cea care m-ai povățuit întotdeauna cum să urc pe cărările pline de surprize ale destinului și să reușesc în viață.

Tu ai fost ființa cea mai fericită când ai aflat despre admiterea mea la Universitate și absolvirea ei.

Tu ai fost cea mai fericită când ți-am adus în casă o miresuică bucovineană și mai apoi și doi nepoței.

Tu ești cea care urmăreai atent pașii făcuți de mine pe cărările întortocheate ale vieții, îndrumându-mă să lucrez virtutea și să am încredere în ziua de mâine.

Tu ești cea care mă așteptai cu drag la porțiță și eu nu mai veneam.

Tu ești cea care ai rămas în viața satului un exemplu de atașament față de familie, model de îngăduință și onestitate.

Tu ai rămas în memoria mea ființa pe care am iubit-o cel mai mult și în fața chipului tău calm și luminos fac o plecăciune de necontenită recunoștință și profund respect.

Orest TĂRIȚĂ
doctor, conferențiar
universitar,
șef Direcție
relații internaționale

Martie la Ungheni este luna Femeii

După ultimele alegeri locale, cinci președinți și 11 vicepreședinți de raioane sunt femei, numărul lor în aceste funcții fiind în creștere. Este o tendință de implicare tot mai activă a femeilor în serviciul public, politica de gender fiind actualmente una prioritară.

Vă propunem la această temă un interviu, realizat cu dna Ludmila GUZUN, președinte al raionului Ungheni.

CORRESPONDENTUL:
Doamnă Ludmila GUZUN, D-voastră sunteți printre puținele doamne președinte de raion. Ce înseamnă pentru o femeie a fi în fruntea raionului?

Ludmila GUZUN: Este o onoare și o responsabilitate foarte mare să fii în fruntea raionului, fie bărbat, fie femeie, în special, dacă vrei să muncești cu adevărat și să ai rezultate. În acest sens, trebuie să poți antrena o echipă care să muncească, dat fiind faptul că niciodată nu reușești să realizezi ceva de unul singur. Totodată, trebuie să ții cont de problemele tuturor localităților din raion și, respectiv, ca să utilizezi cât mai eficient banii publici în soluționarea acestora. Este important să poți să atragi în aceste activități nu doar primăriile, dar și societatea civilă, agenții economice locale. Până la urmă, doar buna înțelegere și colaborarea dintre aceste ramuri pot da efectul scontat. Reușești să realizezi ceva nu doar prin munca proprie pe care o depui, dar și prin calitățile de a motiva și de a mobiliza oamenii să se implice în soluționarea problemelor. Indiferent de cine se află în fruntea raionului, trebuie să fie o persoană profesionistă, cu inițiativă, să fie implicată nemijlocit în activități, nu doar prin repartizarea atribuțiilor și sarcinilor către subalterni, să fie exemplu propriu de implicare și, de asemenea, munca în echipă.

COR.: Care sunt direcțiile principale ale Strategiei de dezvoltare a raionului Ungheni, ce inițiative și proiecte ați înaintat pentru eficientizarea administrării publice în raion?

L. G.: Prioritar pentru mandatul nostru este asigurarea populației din raionul Ungheni cu apă potabilă, dat fiind faptul că problema majoră pentru raionul nostru este lipsa apei potabile de calitate în subteran. Prin urmare, ne-am propus să extindem la maximum rețelele de apeduct către localitățile raionului și către consumatorii de pe malul râului Prut. În prezent, avem implementat un apeduct de grup care duce spre 12 localități din regiunea Manoilești. Inclusiv, am început lucrările la apeductul Pârlița – Bușila – Chirileni, care va asigura cu apă potabilă 10 localități din zona respectivă. În afară de aceasta, întreprindem măsuri ca să exploatăm la maximum apeductul magistral care a fost construit în mandatele anterioare. Este vorba de apeductul Zagarancea – Cornești, de la care vom extinde apeducte de grup către localitățile din vecinătate. La fel, lucrăm acum la interconectarea rețelor satești cu cele din orașul Ungheni.

O altă prioritate pentru noi este și dezvoltarea rețelor de gaze naturale. Pentru acest mandat ne-am propus să dezvoltăm

gazoductul magistral Pârlița – Cornești – Cornova și purtăm negocieri cu MoldovaGaz SA pentru a fi inclus în planul de investiții al acestei companii. Este prioritar acest gazoduct, deoarece vorbim de orașul Cornești care are blocuri locative și unde, cu părere de rău, locuitorii se încălzesc cu sobe și cu sisteme auxiliare, punându-și viața în pericol.

Un proiect destul de ambițios, realizat în parteneriat cu ADR Centru și cu colegii din raioanele Călărași și Nisporeni, este construcția unui centru regional de management al deșeurilor, care ar conduce la lichidarea gunoștilor neautorizate.

Un alt proiect major pe care îl începem acum este reconstrucția capitală a unui drum regional. Este vorba de un proiect aproximativ de 100 mln. de lei, pe care ne propunem să-l realizăm în parteneriat cu Fondul Național de Dezvoltare Regională și cu Fondul Rutier, acest drum ar uni 5 localități și ar soluționa problema unei regiuni întregi.

De asemenea, ne-am propus o bună comunicare cu autoritățile publice locale de nivelul I prin vizitele în teritoriu a președintelui împreună cu specialiștii, pentru a identifica problemele locale și metodele de soluționare a acestora, care conform agendei de lucru vor începe în luna martie.

COR.: Cum este aplicată politica de gender în autoritățile publice de am-

bele niveluri, care este rolul și locul femeilor în serviciul public al raionului?

L. G.: În autoritățile publice locale trebuie să fie angajate, în primul rând, persoane bine pregătite, competente și capabile să gestioneze capitalul uman, indiferent că este vorba de un bărbat sau de o femeie, dar să fie un om care să vrea să schimbe ceva. În raionul Ungheni avem cinci primari doamne, care se descurcă foarte bine, deși locuiesc în mediul rural și sunt implicate în treburile casnice. Avem femei primari care sunt la I mandat, dar și dintre acelea care au ajuns și la al IV-lea mandat, pentru că pun suflet în tot ceea ce fac. Apreciez munca femeilor, pentru că le este mai complicat să se manifeste la serviciu, având în spate grija de copii și familie. Este important ca femeile să tindă și să vrea să se implice, dar contează mult să fie susținute. Mi-am propus să susțin doamnele anume din considerentul acesta. Țin să menționez că în aparatul președintelui și structurile Consiliului raional sunt multe doamne care-și fac bine meseria și au succes în ceea ce fac.

COR.: Cum este sărbătorită Ziua Internațională a Femeii în raion? Cum se prevede să fie organizată în acest an?

L. G.: Tradițional, de Ziua Internațională a Femeii fiecare primărie organizează activități culturale în localități, iar Consiliul raional, în parteneriat cu primăria orașului Ungheni, de regulă, organizează o serie de concerte la Palatul Culturii din Ungheni, cum ar fi Festivalul Mărțișorului. Voi remarca, în această ordine de idei, că luna martie în raionul Ungheni este considerată luna femeii, ca o recunoaștință a rolului deosebit al femeii în societate și familie, în cinstea cărora se organizează o serie de măsuri culturale la nivel de raion, sate și comune.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Sfătosul de la Humulești...

Așa obișnuim să-l numim pe Ion Creangă. Dar oare e de ajuns? Doi pilaștri ai culturii noastre - Eminescu și Creangă – țin pe umerii lor veșnicia neamului. Nu toate semințiile beneficiază de luxul de a avea genii. Noi îi avem: Eminescu, geniu în poezie, Creangă - în proză. Cultura română, în chestiile literelor și ale expresiei artistice, se ține pe acești doi corifei - cei mai de seamă reprezentanți ai literaturii naționale. Eminescu și Creangă au pus bazele limbii literare românești. Moștenirea le e atât de temeinică, încât generațiile de ieri, de azi și cele de viitor vor beneficia de hrana spirituală cuprinsă în operele lor.

Născut în zorii civilizației europene, la 1837, Creangă a însumat în personalitatea sa artistică calitățile cele mai frumoase ale neamului său. „Junimea”, membrii ei, cu studii peste hotare și strălucind în felul de-a se comporta și exprima, îl apreciau pentru vorbele sale de duh. Dar Creangă le era superior. Posteritatea i-a așezat pe fiecare la locul său.

E drept, era țăran, cum

il numeau, dar om profund. Studiile de seminar i-au dat istorie, l-au inițiat în latină și greacă. A fost pedagog, culegător de folclor și autor de manuale. Cunoscând în profunzime creația populară, alimentat de iubirea față de popor, umorul înnăscut și dragostea de viață fac din el un artist desăvârșit. Basmelor, culese din gura poporului, au un farmec deosebit. Nimeni ca el nu dispunea de erudiție folclorică, de mijloace de expresie ingenioase și subtile. Operele lui, deși înfățișează în mod admirabil spiritul poporului, pun în evidență însușirile sale literare. Dănilă

Prepeleac e o poveste formidabilă, povestirile, cu o intrigă bine condusă și cu subiecte cel mai adesea din istoria contemporană, denotă pregătire politică. „Ion Roată și Unirea” este o glumă cu multă finețe satirică la adresa stratului conducător al țării, care nu voiește a recunoaște drepturile țăranimii. Uimitoare fraza: „Luați jăratecul cu mâna altora”. Luarea de căpătâi însă e considerată „Amintiri din copilărie”. Alcătuirea meșteșugită a frazei, în care se vede tonul poporan, scoaterea la iveală a multor provincialisme cu o putere de expresie deosebită, vivacitatea narațiunii și sinceritatea cu care povestește cele mai intime detalii

ale vieții lui de copil, toate fac una din cele mai însemnate opere ale literaturii române.

Se zice, meritul pentru că a devenit scriitor și povestitor neîntrecut îi aparține lui Mihai Eminescu. A fost un concurs fericit de împrejurări. Cunoașterea în profunzime a vieții l-a propulsat ca exponent strălucit al națiunii sale. Se consideră că basmele lui sunt mai bine concepute ca cele din alte literaturi și au final mai reușit. Naturalitatea descrierii și frumusețea narațiunii i-au asigurat o expresie artistică desăvârșită. Marele critic Titu Maiorescu zicea că nuvela „Moș Nichifor Coțcarul” e un miracol estetic. Și pe bună dreptate.

Moștenirea lăsată de Ion Creangă va dăinui în veac. Și aceasta, pentru că oferă temeinicie în matricea spiritualității, e un pilastru al educației prin inițierea în ce e bine și rău, frumos și urât, hărnicie și lene, laș și viteaz. Generații și generații vor reveni la frumusețea și înțelepciunea scrierilor sale, crescând fice și fii curați la chip și suflet, cetățeni demni de țara lor, de trecutul nostru, datină și obicei.

Dumitru MĂMĂLIGĂ,
publicist

Pe lângă măiestria sa inconfundabilă de povestitor, Creangă și-a încercat inspirația și în ale poeziei, parte mai puțin cunoscută din creația sa. Vă prezentăm una dintre cele mai luminate poezii ale sale.

Nașterea Mântuitorului

În Betleem colo-n oraș
Dormeau visând locuitorii,
Iar lângă turmă, pe imăș,
Stăteau de pază, treji, păstori.

Și-n miez de noapte dulce cânt
Din cer cu stele-a răsunat,
Se rumenise cerul sfânt
Păstorii s-au cutremurat.

Din slăvi un înger coborî:
„Fiți veseli” - îngerul le-a spus,
„Plecați, și-n staul veți găsi
Pe Craiul stelelor de sus!”
Păstorii veseli, în oraș,

Spre staul cu pași iuți porniră
Și-un prunc atât de drăgălaș
Acolo-n paie ei găsiră.

Nici leagăn moale,
nici vreun pat,
Doar fân mirositor pe jos,
Pe fân, în iesle sta culcat
Micuțul prunc: Isus Christos.

El, Fiul Domnului și Crai
Al stelelor de farmec pline
De-atunci cu drag, la voi,
din Rai
Cu fiecare iarnă vine!..

**„Creangă, tu n-ai nevoie să fii corectat de nimeni!”
M.Eminescu.**

„Soacra cu trei nurori” a fost prima povestire scrisă de Ion Creangă. Scrierea care a ajuns una dintre cele mai cunoscute povești din literatura română n-ar fi fost pusă pe hârtie, dacă Ion Creangă nu ar fi ascultat sfatul amicului său Mihai Eminescu. Acesta l-a îndemnat să scrie și l-a dus să-și prezinte povestea la Junimea.

Între cei doi s-a legat o prietenie care avea să dureze până la finalul vieții. Creangă reprezenta pentru Eminescu „tipul românului simplu, natural, nefalsificat de ideile și cultura modernă”. Așa evocă prietenia dintre cei doi George Panu în „Amintiri de la Junimea”.

Citate celebre de Ion Creangă

„Dacă toată lumea ar învăța carte, n-ar mai avea cine să ne tragă ciubotele.”

* * *

„Românului i-e greu până se apucă de treabă, că de lăsat îndată se lasă.”

* * *

„Știu că sunt prost, dar când mă uit în jur prind curaj.”

Au apărut primele 25 de volume din „Integrala Manuscriselor Cantemir”

Sub coordonarea scriitorului Constantin Barbu, într-o ediție de lux, au văzut lumina tiparului primele 25 de volume din „Integrala manuscriselor Dimitrie Cantemir”, primul set fiind achiziționat chiar de către Vladimir Putin, președintele Federației Ruse, care a aprobat scanarea documentelor aflate de sute de ani în Arhivele din Moscova.

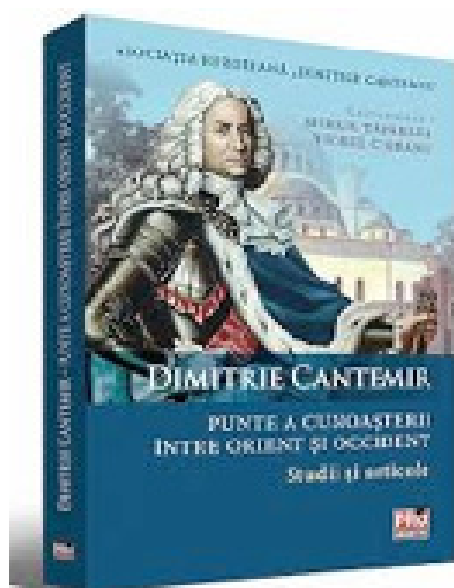
Vă prezentăm mai jos interviul realizat cu scriitorul Constantin Barbu. Interviul a fost înregistrat chiar înainte de plecarea la Moscova, unde, împreună cu sponsorul acestei întreprinderi culturale, Paul Tudor, urmează să aducă în țară fotocopiile următoarei tranșe din ediția acestei integrale Cantemir.

CORRESPONDENTUL: Cum a început această aventură prin Arhiva Moscovei?

Constantin BARBU: La festivitatea de acordare a unui premiu de excelență ambasadorului Federației Ruse, Alexander Churilin, l-am rugat să-mi aprobe intrarea în Arhiva de la Moscova, cu care, în principiu, a fost de acord. După un timp, am fost surprins să primesc de la domnia sa o scrisoare în care mă întreba „ce manuscrise vrei?”. L-am trimis lista după Tocilescu, completată cu ce mai știam eu, dar i-am spus, prevăzător, că le vreau pe toate. S-a dovedit că am procedat bine, întrucât acolo am descoperit manuscrise despre care nu se știa nimic! Abia în mai 2009 am primit confirmarea din partea rusă, inclusiv prețul pentru fiecare filă scanată. Din partea oficialităților române nu a fost nimeni dispus să finanțeze această operațiune, astfel încât abia în toamna lui 2009 am putut pleca la Moscova, când Paul Tudor, un om de afaceri care conduce firma SC Besta SA, prin „Fundatia culturală Tudor”, a avut bunăvoința să sponsorizeze tot demersul acesta, cu care România se va mândri multe secole de acum înainte, căci fondul acestor manuscrise este cel mai mare tezaur al României din afara granițelor!

„Vladimir Putin ne-a dat una dintre aprobări”

COR.: Dar cum de a rămas în uitare o asemenea arhivă?

C. B.: Simplu. Începând din 1878, când Tocilescu a tipărit primul volum Cantemir, și până azi, Academia Română a publicat doar 9 (nouă) volume de opere! Lui Tocilescu îi aprobase copierea manuscriselor Țarul Alexandru al II-lea, iar mie, pentru documentele din Arhiva Ministerului de Externe, Vladimir Putin, care era pe atunci prim-ministrul Rusiei!

COR.: Dar ce manuscrise erau în Arhiva Ministerului de Externe din Rusia?

C. B.: Acolo am fost surprins să găsesc „Jurnalul persan” în limba rusă și „Manifestul lui Petru cel Mare”. Despre „Jurnalul persan”, Tocilescu credea că are doar 7 pagini, iar despre „Manifest...” credea că este „Catehismul persan”, care s-ar fi scufundat în mare!

COR.: Academia Română spune că s-au mai scanat manuscrise Cantemir.

C.B.: Da, în anii ’60 s-au făcut fotocopii alb-negru după unele manuscrise, dar vă rog să le comparați cu ediția aceasta, unde documentele sunt mai frumoase decât originalul! Ca să nu mai spun de numărul lor...

COR.: Bănuiesc că nu e așa de ușor să cauți printr-o arhivă cum este cea a Moscovei? Ne povestești care a fost cea mai mare surpriză din această aventură prin hârțile lui Cantemir?

C. B.: Știam din sursă științifică sigură că arhiva păstrată de Serghei Cantemir, fiul cel mai mic al lui Dimitrie, compusă din 27 de pachete, a fost cumpărată la licitație la moartea sa și se află într-una din arhivele Moscovei. Mergând prin arhiva de acte străvechi, conduși de directorul acesteia, m-am trezit în fața a 76 de lădițe pe care scria „CANTEMIR”! Bucuria mea a fost de om smintit. Directorul ne-a adus opisul și de la el am aflat că acesta fusese făcut între 1898 și 1956! Ultimul care ordonase terminarea inventarului fusese Stalin, în 1935, când s-au și adus în România osemintele lui Cantemir!

COR.: Din aceste 76 de lăzi câte ai reușit să scanezi?

C. B.: Doar una! De fapt, partea rusă a scanat documentele în condiții excepționale. În această primă ladă este corespondența dintre Antioh, Maria și Constantin Cantemir și formează două dintre volumele actualei ediții! Îți dai seama cât a mai rămas de tipărit?

COR.: Ai o estimare a numărului total de volume al acestei ediții Cantemir?

C. B.: Probabil că, în final, vor fi vreo 100 de volume, dacă nu vom mai avea și alte surprize prin arhivele lumii. Tragedia este că pentru întocmirea acestei ediții nu plătește decât Ludovic al XIV-lea, cum îi spun eu lui Paul Tudor! Cu el și cu ceilalți prieteni ai lui Cantemir intenționez să aduc în țară și celelalte manuscrise ale Domnitorului, care se află în alte 10 țări, în afară de România și Rusia!

COR.: Care speri să fie impactul acestei colosale ediții Cantemir?

C. B.: Sper ca în anii viitori să se scrie cărți și să se dea doctorate după această ediție, căci Cantemir, prin toată opera lui, ar putea să tragă după el toată cultura română!

COR.: Un mesaj pentru final, înainte de plecarea la Moscova?

C. B.: Trebuie să ținem minte că, în 1711, cel mai vestit țar rus, Petru cel Mare, l-a făcut pe Dimitrie Cantemir prinț al Imperiului rus, și tot la fel a procedat cu toți copiii lui, pe care Rusia i-a tratat princiar până la stingeră stirpei! Asta, în timp ce, în 1714, Constantin Brâncoveanu și fiii săi erau umiliți și decapitați la Constantinopol de Sultanul Ahmed al III-lea. Cantemir era cineva în vremea lui, iar rușii l-au apreciat cum se cuvine. Nu putem să rămânem mai prejos, noi, cei care-i suntem urmași!

Interviu realizat de
Ion SPĂNU

Muzeul „Casa Părintească”

„Casa părintească nu se vinde”, dar poate deveni o adevărată atracție turistică, afirmă Tatiana Popa, fondatoarea muzeului „Casa Părintească” din satul Palanca, comuna Hârjaucă, Călărași. Și nu numai o atracție turistică, ci, în primul rând, locul unde renaște și prin de contur trecutul.

Calea spre acest muzeu inedit și de unicat a fost lungă și anevoioasă. La numai trei anișori ai săi, a început calvarul vieții, de care nu a uitat niciodată. Comunismul a depozitat-o de ce avea mai drag – copilăria fericită și familia unită. În anul 1945, părinții au fost ridicați de sovietici. Au urmat mulți ani de pribegie, de trăit din casă

în casă, din mila oamenilor, de ascuns prin păduri, de ierni geroase, de foamete și de disperare. După patru ani de deznădejde și așteptare, în 1949, a venit prima scrisoare din lagăr, din care au aflat că tatăl era în viață. Au mai trecut cinci ani până în toamna lui 1955 când

el s-a întors acasă. Dar „acasă” nu mai exista.

„După revenirea tatăcului din lagăr nu ni se permitea să locuim mai mult de doi ani într-o localitate și ne-am plimbat din doi în doi ani, din sat în sat, din raion în raion. Am colindat întreaga Moldovă. Ulterior, revenind în Palanca, satul de baștină al măicuței, am reluat viața de la început”, povestește dna Tatiana Popa.

Fiind la pensie, după ce a activat în calitate de locțiitor în probleme de cultură al medicului-șef al Stațiunii balneoclimaterice Hârjaucă, cu studii la Institutul de cultură din Leningrad, după o perioadă de zbucium și ezitări, femeia și-a propus să renască tradițiile și obiceiurile vechi între cei patru pereți ai casei părintești, să fie o memorie vie a părinților, casa fiind transformată treptat într-un muzeu al obiectelor moștenite și păstrate de la bunici și părinți. „Am muncit mult ca să readuc casa părinților în starea inițială, așa cum arăta în 1945, și să transform această gospodărie rurală într-un loc, unde fiecare vizitator să-și amintească și să re trăiască clipele copilăriei, lăsând după poartă grijile cotidiene”, spune Tatiana Popa.

Astfel, casa părintească s-a transformat într-un muzeu al

obiectelor de artizanat, unde a reînviat tradiția țesutului de covoare în bumbi, a cusutului de ii, a lucrului manual etc. A

readus la viață o cusătură celebră în perioada interbelică, numită popular „țâța fetei”, cu care a ajuns în paginile revistei de modă Vogue, după ce designer-ul Isabell de Hillerin a inclus-o în una dintre colecțiile de acum doi ani.

Muzeul „Casa Părintească” a devenit cu timpul un ansamblu turistic, recunoscut pe plan național și internațional, fiind vizitat de numeroși turiști de la noi, dar și din multe țări ale lumii: Statele Unite ale Americii, China, Japonia, din țările europene și de pe alte meridiane ale globului.

Dar fondatoarea muzeului și-a mai propus de a transmite tinerei generații lucrul manual de artizanat. Sunt deschise ateliere de creație pentru co-

pii, mai ales pentru fete, unde acestea sunt învățate să facă broderii, să coase hainele portului popular, să țese covoarele etc.

De asemenea, sunt promovate tradițiile și obiceiurile populare, cum ar fi Malanca de la Palanca, Sânzienele, alte sărbători populare, organizate în colaborare cu primăria Hârjaucă.

Proprietara muzeului mai accentuează o misiune a sa, fiind îngrijorată de amnezia de care suferă o mare parte a societății. De aceea, activitatea sa prodigioasă nu este doar una culturală sau lingvistică, ci una sistemică, în numele aducerii aminte. Cu fiecare sărbătoare pe care o reînvie, cu fiecare costum pe care îl coase, cu fiecare lecție de ținut acul în mână, cu fiecare vorbă caldă, Tatiana Popa știe că readuce la viață obiceiurile și tradițiile strămoșești, comemorarea consătenilor care au suferit pe timp de război și în lagăre, în anii de foamete, promovând valorile spirituale umane în numele viitorului tinerii generații ca să nu fie lipsită de memoria neamului.

Romina COJOCARU

Abonarea 2017

Continuă abonarea pentru anul 2017 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor, designer

Sergiu VLĂDICĂ - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 28.02.2017

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică